

PEL M2-92: Ilmailun kielitaitovaatimukset ja kielitaidon arviointi

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Ilmailun kielitaitovaatimukset perustuvat Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) standardeihin. ICAOn vaatimuksia lentäjien ja lennonjohtohenkilöstön kielitaidosta uudistettiin vuonna 2003, kun puutteellinen englannin kielen taito oli todettu myötävai-kuttavaksi tekijäksi useissa vakavissa lento-onnettomuuksissa. Vaatimukset sisältyvät Kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (Chicagon yleissopimus, SopS 11/1949) liitteisiin 1, 6 ja 11, joiden mukaan ohjaamomiehistön ja lennonjohtajien on osoitettava taitonsa puhua ja ymmärtää radiopuhelinliikenteessä käytettävää kieltä. Liitteessä 1 esitetään tarkemmat määrittelyt, joissa vaaditaan mm. kykyä tehokkaaseen viestintään, puheen tarkkuutta ja selkeyttä, kykyä oikaista väärinymmärryksiä, reagoida odottamattomiin tilanteisiin sekä käyttää kansainväliselle ilmailuyhteisölle ymmärrettävää murretta tai korostusta.

Nykyisin nämä ICAOn vaatimukset on sisällytetty lennonjohtajien ja tiettyjen lentolupakirjojen haltijoiden osalta myös Euroopan unionin lainsäädäntöön. Ohjaamomiehistön kielitaitovaatimuksista säädetään komission asetuksen (EU) N:o 1178/2011¹ (lentomiehistöasetus) kohdassa FCL.055 ja lennonjohtajien kielitaitovaatimuksista komission asetuksen (EU) N:o 340/2015² (lennonjohtajien lupakirja-asetus) kohdassa ATCO.B.030–ATCO.B.045. Kummankin asetuksen liitteenä on myös kielitaidon arviointiasteikko, jonka tasot 4–6 vastaavat ilmailussa riittävää kielitaidon tasoa. Lisäksi tarkemmat menetelmät vaatimusten täyttämiseksi esitetään asetukseen liittyvässä AMC- ja GM-materiaalissa (*Acceptable Means of Compliance & Guidance Material*).

Kielitaidon arviointimenetelmän tarkempi määrittely on EU-asetuksissa jätetty kansallisten viranomaisten tehtäväksi. Asetuksen (EU) N:o 1178/2011 kohdan FCL.055 e) mukaan kielitaito osoitetaan toimivaltaisen viranomaisen määräämällä arviointitavalla. Asetuksen (EU) N:o 340/2015 kohdan ATCO.B.040 mukaan lennonjohtajien kielitaito on osoitettava toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä arviointimenetelmällä, johon on kuuluttava arviointimenettely, tarkastajien kelpoisuus ja valitusmenettely. Saman asetuksen kohdan ATCO.AR.A.010 mukaan toimivaltaisten viranomaisten tehtäviin kuuluu kielitaidon osoittamisen arviointimenetelmän hyväksyminen ja kielitaidon arviointielimiin sovellettavien vaatimusten määrittäminen.

Määräyksellä PEL M2-92 on toteutettu näistä EU-asetusten toimeksiannoista johtuva kansallisen sääntelyn tarve. Lisäksi sillä on ulotettu asetusten vaatimukset lennontiedottajiin, jotka toimivat sellaisilla lentopaikoilla, joilla annetaan lennonjohtopalvelun sijasta lentopaikan lentotiedotuspalvelua (AFIS). Määräys antaa mahdollisuuden – mutta ei velvoitetta – kielitaitomerkinän hankkimiseen myös niille kansallisen sääntelyn alaisten lentolupakirjojen haltijoille, jotka haluavat merkinnän voidakseen lentää ja käyttää radiopuhelinta ulkomailla. Joissakin valtioissa on otettu käyttöön ICAO:n suositus, jonka mukaan kielitaitomerkinä voidaan vaatia myös purje- ja ilmapallolentäjiltä (Annex I, Personnel Licensing, kohta 1.2.9.2).

¹ Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säättämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla

² Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015, lennonjohtajien lupakirjoja ja todistuksia koskevista teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 923/2012 muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 805/2011 kumoamisesta

Nyt tehtävien muutosten tarkoituksena on tarkentaa ja selventää eräitä määräyskohtia, joiden tulkinnan täsmentäminen on havaittu tarpeelliseksi määräyksen käytännön soveltamisen ja kielitaitotarkastajien kertauskoulutusten yhteydessä. Lisäksi määräyksessä annettaisiin mahdollisuus kielitaidon arvioinnin suorittamiseen paitsi tarkastuslennon, myös kertauskoululennon tai reittikoulutuksen yhteydessä, sekä erillisellä kielitaitohaastattelulla. Määräykseen tehtäisiin sellaiset muutokset, jotka mahdollistaisivat jatkossa sähköisen kielitaitokokeen käyttöönoton. Määräykseen myös lisättäisiin poikkeuskohta, joka antaa mahdollisuuden poikkeuksien myöntämisen mm. kielitaitomerkinän ylläpitovaatimuksista odottamattomissa tilanteissa. Lisäksi rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta koskevat vaatimukset on kokonaisuudessaan siirretty tätä kelpuutusta koskevaan ilmailumääräykseen PEL M2-93.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen lentomiestien osalta liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 131 §:n nojalla, jonka mukaan virasto voi antaa lentoturvallisuuden varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetukseen perustuvat tarkemmat määräykset lupien kelpoisuusvaatimuksista ja voimassaoloajoista. Lennonvarmistushenkilöstön osalta säädösperustana on ilmailulain (864/2014) 113 §, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto antaa lennonjohtajalta, lennonjohto-oppilaalta ja lennontiedottajalta vaadittavista lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista ja hyväksynnöistä sekä lääketieteellisestä kelpoisuudesta annettavasta todistuksesta lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin, EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin.

Määräyksen PEL M2-92 vastainen toiminta voi lentomiestien osalta johtaa liikenteen palveluista annetun lain mukaisiin seuraamuksiin. Näitä ovat lain 245 §:n mukainen huomautus tai varoitus sekä henkilöluvan peruuttaminen, muuttaminen tai rajoittaminen lain 242 §:n mukaisesti. Traficom voi lain 255 §:n mukaisesti velvoittaa luvanhaltijan korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä sekä asettaa tällaisen päätöksen tehosteeksi uhkasakon. Lennonvarmistushenkilöstön osalta vastaavat säännökset sisältyvät ilmailulain 142–143 ja 151 §:ään.

Määräyksen valmistelu

Määräyshanke käynnistettiin 9.11.2020 julkaistulla määräyshankepäätöksellä. Määräysmuutos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä. Käytännön soveltamistyössä ja kielitaitotarkastajien kertauskoulutuksissa esiin tulleiden päivitystarpeiden lisäksi määräyksen kehitystarpeita kartoitettiin viraston valtuuttamille kielitaitotarkastajille keväällä 2021 tehdyllä kyselyllä. Tämänkertaisen määräysmuutoksen taustalla ei ole kielitaidon arviointia koskevan EU-lainsäädännön muutoksia.

Määräysmuutoksesta järjestetään noin viiden viikon pituinen ulkoinen lausuntokierros samanaikaisesti rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta koskevan ilmailumääräyksen PEL M2-93 kanssa.

Lausuntopalaute

(lisätään lausuntokierroksen jälkeen)

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksen epäselviksi koettujen kohtien tarkentaminen helpottaa asiakkaiden toimintaa ja voi vähentää asiasta viranomaiselle tulevia kyselyitä.

Määräyksellä mahdollistettaisiin kielitaitokokeen suorittaminen sähköisesti etäyhteydellä. Jos tällainen järjestely myöhemmin otetaan käyttöön, tarkastajien ja tarkastettavien matkustustarve vähenee ja heiltä säästyy siihen liittyviä kustannuksia. Tämä edistäisi myös alueellista yhdenvertaisuutta maan eri osien välillä ja vähentäisi ympä-

ristön kuormitusta. Viranomaiselle toisaalta aiheutuisi kustannuksia sähköisen kielitaitokokeen edellyttämistä tietojärjestelmistä. Kielitaitokokeeseen kuuluu radiopuhelinfraseologian testi ja kuuntelukoe, jotka nykyisellään on suoritettu merkiten vastaukset paperille, ja näistä tulisi kehitettäväksi tietokoneella suoritettava versio. Kielitaitokokeen haastatteluosion suorittaminen ja tallentaminen etäyhteydellä taas lienee mahdollista olemassa olevalla teknologialla. Yleisellä tasolla sähköisen kielitaitokokeen mahdollisuus edistäisi digitalisaatiota ja auttaisi hyödyntämään teknologisen kehityksen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ilmailun toimijoiden riittävä kielitaito edistää turvallisuutta, joskin nämä vaikutukset johtuvat pääasiassa suoraan sovellettavien EU-asetusten kielitaitovaatimuksista. Määräysmuutoksella ei ole vaikutuksia ympäristöön, tasa-arvoon tai esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

Vaatimusten sisältöön vaikuttavia muutoksia on tehty määräyksen seuraaviin kohtiin:

- *Kohta 1, Soveltamisala:* Lisätty viittaus määräykseen PEL M2-93, joka sisältää rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta koskevat vaatimukset. Radiopuhelimenhoitajan kelpuutus on kielitaitomerkinnästä täysin erillinen. Se vaaditaan lentolupakirjan sekä lennonjohtajaoppilaan, lennonjohtajan ja lennontiedottajan lupakirjan haltijoilta, samoin kuin muilta ilmailuradiotaajuuksia käyttäviltä henkilöiltä, riippumatta siitä koskeeko heitä EU-sääntelyn mukainen vaatimus kielitaitomerkinnästä. Rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta koskeva vaatimus perustuu Kansainvälisen televiestintäliiton (International Telecommunication Union, ITU) radio-ohjesäännön osan I lukuun VIII, Aeronautical Services.
- *Kohta 2, Määritelmät:* Kohtaan on lisätty 'kielitaitohaastattelun' määritelmä. Käsitteellä tarkoitetaan kielitaidon arviointia, joka suoritetaan suullisella haastattelulla muutoin kuin lentokokeen, tarkastuslennon, kertauskoululennon taikka lennonvarmistushenkilöstön pätevyyden arvioinnin, koulutuksen tai työtehtävien yhteydessä. Kielitaitohaastattelun perusteella ei voida myöntää ensimmäistä kielitaitomerkintää eikä korottaa merkinnän tasoa. Lentomiehistön osalta kielitaitohaastattelun voi suorittaa kielitaitomerkinnän voimassaolon jatkamista tai vanhentuneen merkinnän uusimista varten, mutta lennonvarmistushenkilöstöllä vain voimassaolon jatkamista varten. Tämä johtuu lennonjohtajien lupakirja-asetuksen (EU) 2015/340 ohjemateriaalin kohdasta AMC2 ATCO.B.040 d), jonka mukaan kielitaidon arviointi esimerkiksi koulutuksen tai työtehtävienkin yhteydessä on lennonjohtajilla mahdollista ainoastaan kielitaitomerkinnän voimassaolon jatkamista varten. "Muulla kielitaitomerkinnän haltijalla" tarkoitetaan esimerkiksi henkilöä, joka tarvitsee kielitaitomerkinnän toimiakseen kielitaitotarkastajana, vaikka hänellä ei ole voimassa olevaa ilmailulupakirjaa.

Kielitaitohaastattelu voidaan suorittaa henkilökohtaisessa tapaamisessa tai etäyhteyden välityksellä. Maininta kielitaitohaastattelun mahdollisuudesta on lisätty myös muihin tarvittaviin määritelmiin.

'Kielitaitotarkastuksen' määritelmään on lisätty mahdollisuus siihen, että tarkastuslentäjän lisäksi myös kielitaitotarkastajaksi valtuutettu lennonopettaja voi ottaa vastaan kielitaitotarkastuksen kertauskoululennon yhteydessä. Esimerkiksi kevyiden ilmailusten lupakirjan (LAPL) ja yksityislentäjän lupakirjan (PPL) voimassa pitämiseksi ei vaadita tarkastuslentoa, jos lupakirjanhaltija täyttää viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset ja suorittaa lisäksi kertauskoululennon kahden vuoden välein lennonopettajan kanssa. Lisäksi määritelmässä mainitaan reittikoulutus sellaisena toimintana, jonka yhteydessä valtuutettu kielitaitotarkastaja voi suorittaa tarkastettavan kielitaidon tason

arvioinnin. Tämä perustuu lentomiehistöasetuksen 1178/2011 ohjemateriaalin kohtaan AMC1 FCL.055 g).

Termin "tarkastuslento" katsotaan kattavan myös lentotoiminnan harjoittajan suorittaman tarkastuslennon (operator proficiency check, OPC) ja reittitarkastuslennon (line check). Pätevyyden arviointi tarkastuslentäjävaltuutuksen tai lennonopettajakelpuutuksen myöntämiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi sen sijaan ei täytä kielitaitotarkastuksen vaatimuksia, koska tarkastettava hoitaa niissä radioliikenteen.

- *Kohta 3, Oikeudet ja rajoitukset:* Kohdasta on poistettu ne vaatimukset, jotka koskevat yksinomaan rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta ja radiopuhelimen käyttöä. Tätä koskevat vaatimukset ovat määräyksessä PEL M2-93. Selvyyden vuoksi kohdassa 3.1 kuitenkin edelleen mainitaan, että radiopuhelimen käyttö edellyttää kielitaitomerkinnän lisäksi myös rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta. Lisäksi määräyksessä PEL M2-93 tarkoitettu ilmailuviestiliikennekoe on oltava suoritettuna sillä kielellä, josta lupakirjanhaltija tarvitsee kielitaitomerkinnän.

Kohdissa 3.1 ja 3.2 ilmaisu "lentolupakirjan haltija" on muutettu muotoon "ilmailulupakirjan haltija". ITU:n radio-ohjesäännön mukaan rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuus vaaditaan kaikilta, jotka käyttävät ilma-aluksessa tai maassa olevaa radioasemaa. EU-lainsäädännössä, kuten lennonjohtajien lupakirja-asetuksessa 2015/340, radiopuhelimenhoitajan kelpuutuksesta ei ole säännöksiä siitä syystä, että sitä pidetään kansallisena kelpuutuksena.³

Suomen ilmaliikennepalvelussa käytettävät kielet, jotka ilmoitetaan Suomen ilmailukäsikirjassa (AIP), ovat suomi ja englanti. Lupakirjaan voidaan kuitenkin merkitä myös muita kieliä toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa suoritettuna kielitaitokokeen ja siitä saadun todistuksen perusteella.

- *Kohta 4, Kielitaitomerkinnän myöntäminen:* Kohdasta on poistettu ne vaatimukset, jotka koskevat rajoitetun radiopuhelimenhoitajan kelpuutuksen hakemista ja myöntämistä. Tätä koskevat vaatimukset ovat määräyksessä PEL M2-93. Lisäksi kohtaan on lisätty maininta siitä, miten kielitaitomerkintä tehdään siinä tapauksessa, että sen haltijalla ei ole voimassa olevaa lupakirjaa. Tällaisia henkilöitä voivat olla kielitaitotarkastajana toimivat kielen asiantuntijat, jolla ei ole lupakirjaa, tai ilmailuasiantuntijat, joiden lupakirja on vanhentunut. Tällöin merkintä kielitaidon tasosta voisi olla pelkästään liikenneasioiden rekisterissä, josta säädetään liikenteen palveluista annetun lain 26 luvussa.
- *Kohta 5.1.2:* Kohtaan on lisätty maininta siitä, että kielitaitokoe voidaan suorittaa paitsi fyysisesti paikan päällä, myös sähköisesti etäyhteydellä. Tämä vaihtoehto on kuitenkin mahdollinen vain, jos käytettävän kokeen rakenne sen mahdollistaa. Sähköistä kielitaitokoea ei vielä ole käytössä, mutta määräys mahdollistaa sen käyttöönoton tulevaisuudessa.
- *Kohta 5.1.3:* Kohtaan on lisätty maininnat kielitaitotarkastuksen suorittamisesta kertauskoululennolla sekä kielitaitohaastattelusta.

³ Q: Radio-telephony - I cannot find any provisions in Regulation (EU) 2015/340 requiring ATCOs to hold a radio-telephony certificate in order to be able to provide Air Traffic Services (ATS). There is also nothing on this in the licence form. A: There are no requirements in Regulation (EU) 2015/340 for a radio-telephony licence. These requirements stem from the International Telecommunication Union (ITU) and are dealt with at national level. However, in accordance with GM1 ATCO.AR.D.001(c), there is the possibility for the competent authority to include the radio-telephony licence in point XIII of the licence format, if they so wish. <https://www.easa.europa.eu/the-agency/faqs/atco-licensing-0>

- *Kohta 5.1.4:* Kohtaan on lisätty maininta kielitaitohaastattelusta.
- *Kohta 5.3.2:* Kohtaan on tarkennettu, miten toimitaan, jos haastattelulla testatulle englannin kielen syntyperäiselle tai syntyperäistä oletusarvoisesti vastaavalle puhujalle ei haastattelun perusteella kuitenkaan voida antaa tason 6 kielitaitomerkin­tää. Tällöin hänen on suoritettava kielitaitokoe samoin kuin muidenkin hakijoiden, ja kielitaitotaksoksi tulee kokeesta saatu tulos. Haastattelusta saatu tasoa 6 heikompi tulos voi johtua esimerkiksi siitä, että puhujalla on voimakas murre tai aksentti, joka haittaa puheen ymmärrettävyyttä ilmailuyhteisössä. Samoin merkittävät puutteet fraseologian osaamisessa voivat johtaa hylätyyn tulokseen haastattelussa.

"Asiakirjatodisteilla" tarkoitetaan ICAO Doc 9835:n (*Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements*) kohdassa 6.2.8.11 tarkoitettuja asiakirjoja, joilla henkilö voi osoittaa oletettavasti osaavansa englannin kieltä erittäin hyvin ja joiden perusteella hänet voidaan hyväksyä testattavaksi kielitaitokokeen sijasta pelkällä haastattelulla myös ensimmäisen kielitaitomerkin­nän myöntämistä varten. Näitä voivat olla todisteet esimerkiksi syntymäpaikasta tai lapsuusajan asuinpaikasta, lapsuuden kotikielestä tai koulunkäytikielestä, pitkäaikaisesta asumisesta, työskentelystä tai opiskelusta englanninkielisessä maassa taikka korkeakoulututkinnosta englannin kielessä.

- *Kohta 6.1.2:* Viittaukset kielitaitokokeeseen, arviointimenettelyyn ja kielitaitotarkastukseen on korvattu termillä "kielitaidon arviointi", koska tähän on tarkoitus sisältyä myös kielitaitohaastattelu. Vastaava muutos on tehty kohtiin 6.1.3 - 6.2.1. Lisäksi kohtaan on lisätty maininta siitä, että hakijan on kyettävä viestimään tehokkaasti sekä pelkästään ääneen perustuvissa tilanteissa, kuten puhelimen tai radiopuhelimen välityksellä, että henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa. Tätä korostetaan ICAO:n ja EU:n vaatimuksissa ja ohjemateriaaleissa, sillä ilmailussa viestintä tapahtuu usein radiopuhelimella ja perustuu pelkästään ääneen.
- *Kohta 6.2.2:* Kohtaan on lisätty mahdollisuus kielitaitotarkastuksen suorittamiseen kertauskoululennon yhteydessä, kun lennonopettajalla on valtuutus kielitaidon tarkastamiseen. Jos radiopuhelinliikennettä ei ole lennon aikana riittävästi sitä varten, että radiofraseologian osaamista olisi mahdollista arvioida, radiopuhelinliikennettä on simuloitava tarkastajan ja tarkastettavan välillä. Kohdassa on myös tarkennettu, että keskustelussa on tarkoitus arvioida yleiskielen hallintaa nimenomaan ilmailuun liittyvissä aiheissa. Viimeksi mainittu muutos on tehty myös kohtaan 6.2.3.
- *Kohta 6.2.4:* Uusi kohta kielitaitohaastattelun järjestämisestä. Kielitaitohaastattelulla voidaan testata sekä lentomiestien että lennonvarmistushenkilöstön kielitaitoa, mutta lennonvarmistushenkilöstöllä vain merkinnän voimassaolon jatkamista varten eikä vanhentuneen merkinnän uusimiseksi. Haastattelulla arvioidaan tällöin sekä radiopuhelinfraseologian osaaminen että ilmailuun liittyvän yleiskielen hallinta. Kielitaitohaastattelu voidaan suorittaa joko etäyhteydellä tai henkilökohtaisessa tapaamisessa. Jos kielitaitohaastattelu suoritetaan etäyhteydellä, lupakirjamerkin­tä kielitaidosta voidaan hankkia joko Liikenne- ja viestintävirastolta (jolloin merkintä on maksullinen), haastattelun tehneeltä kielitaitotarkastajalta tai muulta valtuutetulta kielitaitotarkastajalta. Tällöin kielitaitotarkastaja voi myöntää kielitaitomerkin­nän väliaikaisen käyttöoikeuden, kunnes lupakirjamerkin­tä tehdään (esim. lupakirjan postituksen ajaksi).
- *Kohta 6.2.5:* Kohtaan on selvennetty, että kielitaitomerkin­nän tasoa ei voi korottaa tarkastuslennon taikka lennonvarmistushenkilöstön koulutuksen, pätevyyden arvioinnin tai työtehtävien lisäksi myöskään lentokokeessa, kertauskoululennolla eikä kielitaito-

haastattelussa. Tason korotukseen vaaditaan aina varsinainen kielitaitokoe, samoin kuin ensimmäisen merkinnän myöntämiseen.

- *Kohta 6.2.6:* Kohtaan on lisätty maininta siitä, että henkilöllisyys on todistettava myös ennen kielitaitohaastattelun aloittamista. Jos haastattelu suoritetaan etäyhteydellä, haastateltava voi näyttää henkilötodistuksensa kielitaitotarkastajalle etäyhteyden välityksellä, esimerkiksi tietokoneen kameran kautta.
- *Kohta 6.2.7-6.2.8:* Näissä kohdissa viittaukset kielitaitokokeeseen tai kielitaitotarkastukseen on muutettu yleiseksi viittaukseksi kielitaidon arviointiin, koska tämän on tarkoitus sisältää myös kielitaitohaastattelu.
- *Kohta 6.2.9:* Kohdasta on poistettu kielitaitotarkastuksen maininta, koska eri osa-alueita on vain kielitaitokokeessa. Sen osa-alueet ovat radiofraseologian koe, kuullun ymmärtäminen ja haastattelu. Kielitaitotarkastajille tehdyn kyselyn vastauksissa nousi esiin se seikka, ettei määräyksessä ole määritelty, kuinka monta kertaa ja millaisin väliajoin kielitaitokokeen suoritusta saa yrittää. Jos hakija voisi yrittää esimerkiksi kuuntelukokeen suoritusta useita kertoja peräkkäin saman päivän aikana, hyväksytyin tuloksen saaminen olisi myöhemmillä yrityskerroilla huomattavasti helpompaa, kun hakija oppii kuunneltavan tekstin lähes ulkoa. Tästä syystä ehdotetaan, että hylätyn osa-alueen tai kokeen suoritusta saisi yrittää uudelleen aikaisintaan seuraavana päivänä. Yrityskertojen lukumäärää ei ole rajoitettu.

Teoriakokeiden osalta lentomiestöasetuksessa (kohta FCL.025) on säädetty kullekin osakokeelle neljän yrityserran maksimimäärä, ja kaikki osakokeet on saatava suoritetuiksi joko kuudella yrityserralla tai 18 kuukauden kuluessa. Lisäksi ohjemateriaalissa (kohta GM1 FCL.025 e) mainitaan, että yhden koepaperin suoritusta saa yrittää kullakin 10 peräkkäisen päivän jaksolla vain yhden kerran.

- *Kohta 6.2.10:* Viittaukset kielitaitokokeeseen tai kielitaitotarkastukseen on muutettu yleiseksi viittaukseksi kielitaidon arviointiin, koska tämän on tarkoitus sisältää myös kielitaitohaastattelu. Kohtaan on myös lisätty maininta sellaisten tason 6 kielitaitomerkinnän haltijoiden arviointiin liittyvien asiakirjojen ja tallenteiden säilyttämisestä, joilla ei ole lupakirjaa. Näitä voivat olla kielitaitotarkastajina toimivat kielen asiantuntijat tai sellaiset ilmailun asiantuntijat, joiden lupakirja on vanhentunut.
- *Kohta 6.2.11:* Uusi kohta, johon on kirjattu kielitaitotarkastajan vaatimus säilyttää kielitaidon arviointeihin liittyvät asiakirjat ja tallenteet vaaditun ajan, vaikka hän itse lopettaisi toimintansa kielitaitotarkastajana. Asiasta on aiemminkin mainittu kielitaitotarkastajien sopimuksissa. Vastaava vaatimus asetetaan koulutusorganisaatioille kansallista lentokoulutusta koskevan määräyksen TRG M1-7 kohdassa 12.2.
- *Kohta 6.2.12:* Lentomiestön henkilölupia koskevat säännökset eivät enää sisälly ilmailulakiin, vaan ne on 1. heinäkuuta 2018 voimaan tullessa muutoksella siirretty liikenteen palveluista annettuun lakiin. Tästä syystä viittaus ilmailulain muutoksenhaku-säännöksiin on päivitetty viittaukseksi liikenteen palveluista annetun lain 256 §:ään. Pykälän mukaan sellaisen palveluntarjoajan päätökseen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on siirtänyt hallintotehtäviä, saa vaatia virastolta oikaisua. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakumenettely ei ole ilmailulakiin verrattuna käytännössä muuttunut.
- *Kohta 7.1:* Kohdassa on määritelty kielitaitomerkintöjen voimassaoloaika myös lupakirjattomille kielitaitomerkinnän haltijoille, joita voivat olla esimerkiksi kielitaitotarkastajina toimivat kielen asiantuntijat tai sellaiset ilmailun asiantuntijat, joiden lupakirja on vanhentunut. Lisäksi kohdassa on selvennetty tilannetta, jossa samalla henkilöllä on

sekä lentolupakirja että lennonjohtajan lupakirja. Tällöin kielitaitomerkin­nän voimassa­oloa voidaan jatkaa kumpaakin tehtävää varten samalla kielitaidon arvioinnilla, mutta arvioinnin keskusteluosuudessa on käsiteltävä kumpaankin lupakirjaan liittyviä aihepii­rejä. Poikkeuksena tästä on tilanne, jossa jompaakumpaa tehtävää varten on käytössä erikseen vaadittu koe, esim. lennonjohtajille ELPAC. Tällöin kielitaitomerkin­nän voi­massaoloa voidaan tätä tehtävää varten jatkaa ainoastaan kyseisellä vaaditulla kokeel­la. Koska lentomiestöillä tason 6 kielitaitomerkin­tä on voimassa rajoittamattomasti, lennonjohtajan lupakirjaa varten tällaisen kielitaitomerkin­nän voimassaolo lasketaan lennonjohtajan lupakirjan myöntämispäivästä (vrt. lennonjohtajien lupakirja-asetuksen (EU) 2015/340 ohjemateriaalin kohta AMC1 ATCO.B.035(a)(3)(i)).

- *Kohta 7.2:* Kohtaan on lisätty maininta siitä, että lupakirjattoman kielitaitomerkin­nän haltijan (kuten kielitaitotarkastajana toimivan kielen asiantuntijan) kielitaitomerkin­tä voidaan tehdä pelkästään Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämään liikenneasioiden rekisteriin. Kohdassa määritellään myös ne tiedot, jotka lupakirjaan tai rekisteriin teh­tävän merkinnän tulee sisältää. Lisäksi kohtaan on lisätty mahdollisuus kielitaitomer­kinnän väliaikaisen käyttöoikeuden antamiseen paitsi lentolupakirjan haltijalle, myös lennonjohtajan tai lennontiedottajan lupakirjan haltijalle. Tätä koskeva kohta päivi­te­ttään lomakkeelle LU3275, Todistus kielitaitokokeesta.
- *Kohta 7.3:* Kohdassa on otettu huomioon merkinnän tekeminen pelkästään liikenneasi­oiden rekisteriin, kun kyseessä on lupakirjaton kielitaitomerkin­nän haltija tai henkilö, jonka lupakirja on vanhentunut. Viittaus kielitaitokokeeseen tai -tarkastukseen on muutettu viittaukseksi kielitaidon arviointiin, koska tähän on tarkoitus sisältyä myös kielitaitohaastattelu; samoin on tehty kohdassa 7.4. Kohdan sanamuotoa on muutoin­kin selvennetty.

Kohdan 7.3 loppuun on lisätty virke, jossa tarkennetaan että kielitaitomerkin­tä merki­ttään olemaan voimassa sen kuukauden loppuun, jossa merkinnän voimassaolo päät­tyy. Tämä periaate vastaa asetuksen (EU) 1178/2011 kohdassa ARA.FCL.215 säädet­tyä periaatetta, jota sovelletaan lentomiestöön muihin kelpuutuksiin ja valtuutuksiin. Lennonjohtajien lupakirja-asetuksessa (EU) 2015/340 asiaan ei ole otettu kantaa.

- *Kohta 8.1:* Kohdassa on korjattu "rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus" kielitai­tomerkinnäksi sekä lisätty maininta kielitaitohaastattelusta. Kohtaan on lisätty mainin­ta siitä, että Traficom voi myöntää kielitaitotarkastajan valtuutuksen vain Traficom­in järjestämän kielitaitotarkastajan koulutuksen saaneelle lupakirjanhaltijalle tai kieliasi­antuntijalle. Tämä johtuu siitä, että kielitaitotarkastajan on oltava saanut koulutus ni­menomaan Suomessa käytössä olevan kielitaitokokeen käyttöön ja kansallisesti nouda­te­ttaviin menettelyihin. Tässä yhteydessä "lupakirjanhaltijalla" tarkoitetaan myös van­hentuneen lupakirjan haltijaa siten kuin kohdassa 8.3 määrätään.
- *Kohta 8.2:* Viittaus kielitaitokokeisiin tai kielitaitotarkastuksiin on muutettu yleiseksi viittaukseksi kielitaidon arviointeihin, koska tämän on tarkoitus sisältää myös kielitai­tohaastattelut.
- *Kohta 10.2.1:* Kohtaan on selvennetty, että kielitaitotarkastajan valtuutuksen voimas­saolon jatkaminen edellyttää, että hakijan oma, vähintään tason 5 kielitaitomerkin­tä on voimassa. Jos kielitaitotarkastajalla ei ole lupakirjaa tai se on vanhentunut, kielitai­tomerkintä on kuitenkin voimassa kohdassa 7.1 määrätyn ajan, ja sen voimassaoloa on jatkettava tai merkintä uusittava kohtien 7.3 ja 7.4 mukaisesti. Kohdan a) luette­loon on lisätty kielitaitohaastattelut.
- *Kohta 10.3.1:* Luetteloon on lisätty kielitaitohaastattelut, ja viittaus kielitaitokokeisiin tai kielitaitotarkastuksiin on muutettu yleiseksi viittaukseksi kielitaidon arviointeihin,

koska tämän on tarkoitus sisältää myös kielitaitohaastattelut. Kielitaitohaastattelu on lisätty myös kohdassa 11 olevaan luetteloon.

- *Kohta 12, Poikkeukset:* Määräykseen on lisätty poikkeuskohta, joka mahdollistaa poikkeusten myöntämisen määräyksen vaatimuksista perustellusta syystä ja määräajaksi hakemuksen perusteella. Poikkeuskohdan sanamuoto vastaa muissa ilmailumääräyksissä käytettyä.

Muut määräyksen muutokset johtuvat säädösperustan päivittämisestä ilmailulainsäädännön uudistusten johdosta, rangaistus- ja seuraamussäännöksiä koskevan kohdan lisäämisestä sekä sanamuodon selkeyttämisestä.

Määräyksen aikataulu

Määräyksen on tarkoitus tulla voimaan syksyllä 2021.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshankepääätöksestä, lausuntokierroksesta ja muutetun määräyksen antamisesta tiedotetaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille ja viraston valtuuttamille kielitaitotarkastajille. Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopalvelussa sekä Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ilmailumääräyskokoelmassa. Määräyksen muutoksia käydään läpi kielitaitotarkastajien kertauskoulutuksissa.

LIITTEET:

Kommenttikooste (*lisätään lausuntokierroksen jälkeen*)